

Denis Moissejev

JÄRELKAJASID HAANJAMAA VÕISTLUSELE

Eesti, Norra, Soome, Rootsi, Taani, Leedu, Poola, Venemaa, Araabia Ühendemiraadid. Need on riigid, kelle sportlased võtsid vaevaks sõita mai lõpus Võrumaale Kurgjärvele, et võtta mõõtu Põhja- ja Baltimaade lahtistel meistrivõistlustel.

TEKST: ANNE ROHTLA, FOTOD: AGO RUUS

Eestlased on samadel radadel võistlenud juba üheksa aastat, soomlased liitusid mõni aasta hiljem. Esimesed norrakad ja rootslased, leedukad ja poolakad leidsid tee Haanjamaale esimese FEI võistluse ajaks, viis aastat tagasi. Araabia Ühendemiraatide neiid, Sponsor Ali Mohamed Al Muhairi

õpilased, olid meil võistlemas ka üle-eelmisel aastal. Juba mitu korda on kohale sõitnud ka Venemaa võistlejad.

Haanjamaa võistluse eripäraks ja ehk veidi ka kohalemeelitajaks on võimalus elada võistluspaigas. Oma toast talli, starti või veterinaaralale on vaid mõned sammud. Kolm korda

päevas saab maitsvat sooja toitu ja loodus ümberringi on hingematvalt kaunis.

Uuris in kolmelt erinevalt võistlejalt, Põhja- ja Baltimaade meistrit Ellen Suhrilt, Põhja- ja Baltimaade noortemeistrilt Rita Eieslandilt ja tema emalt Karilt (kõik Norrast) ning teist korda Eestis võistelnud Venemaa

Ellen Suhr

sportlaselt Denis Moissejevilt nende muljeid.

Kui kaua olete kestvusratsutamisega tegelnud, kuidas selleni jõudnud ning millised on olnud suuremad saavutused.

Ellen: Võitsin esimese Norra juunioride meistrivõistluste kulla 1998. aastal. 2001. aastal finišeerisin Euroopa seenioride meistrivõistlustel kaheksandana ja samal aastal juunioride maailmameistrivõistlustel kümnendana.

Kari: Olen juba lapsest saadik ajakirjadest kestvusratsutamise kohta uurinud, kuid meie kandis seda ala kahjuks ei harrastatud. Norra edelaosas hakati kestvusratsutamise võistlusi korraldama 1999.-2000. aastal. Sain oma araabia märke võistlemist nautida seni, kuni mu vanem tütar hobuse üle võttis ja mind abiliseks taandas. Suurimateks saavutusteks ongi mul olnud aidata

kahte tütar, kes selle spordialaga aktiivselt tegelevad. Teiseks suursaavutuseks on kindlasti Rita Põhja- ja Baltimaade juunioride meistritiitli võit. Ta on ju alles 13 aastat ja 5 kuud vana. Teise tütre Kine võistlemine erinevates maades on olnud samuti huvitav kogemus. Kine sai siin Haanjas tehtud kvalifikatsiooni juunioride maailmameistrivõistlusteks Prantsusmaal Tarbes.

Rita: Kasvasin üles peres, mis oli juba kestvusratsutamislõksus. Esimest korda võistlesin 7-aastaselt ja teen seda edasi. Suurim saavutus on Haanja võit. Aeg-ajalt ma üllatan kõiki oma poni Maiga, kes on fjordi ja islandi hobuse ristand – väike kollane poni, suudab alati rohkem, kui talle peale vaadates võiks arvata.

Denis: Leidsin kestvusratsutamise enda jaoks täiesti juhuslikult. Tegin 2003. aastal tee küsimiseks peatuse ühes kestvusratsutamisklubis. Samal aastal lõppes minu takistussõitja

karjäär ja 2004. aastal hakkasin võistleva kestvusratsutamises. Oma parima tulemuse sain siin Haanjas 2013. aastal (CEI2* kuues koht keskmise kiirusega üle 17 km/h).

Kuidas kulges teie teekond Eestisse ja milliseid katsumusi ette tuli?

Ellen: Reis oli meie jaoks raske, sest pidime sõitma öösiti. Peatusteks ei jagunud aega, kuna praegu on mul töö juures aasta kiireim periood. Hobune ei tundnud end reisi ajal piisavalt hästi, ei söönud ega joonud korralikult kolm päeva. Olin juba valmis starti mitte tulema. Õnneks päev enne võistlust hakkas hobune korralikult sööma ja jooma. Kuna ta enne oli veidi ülekaaluline, siis ei olnud lugu eriti hull.

Kari ja Rita: Reis oli väga pikk. Õnneks oli võistluste organiseerija teinud väga head tööd ja meie jaoks oli kõik ette ära korraldatud. Praamisõit oli mugav ja hind hea. Olime varem Tallinnas käinud, kuid nüüd saime autoga läbi Eestimaa sõita. See oli põnev ja väga ilus! Ainult sääsed käitusid ebasõbralikult.

Denis: Venemaalt hobustega Eestisse reisimine on piiriformaalsuste tõttu väga keeruline. Sel aastal valmistasin oma reisi ette koos Kristiina Kuik-Tõnissooga väga põhjalikult. Meie sõit kujunes seikluslikuks kehvast kevadisest seisusest teede tõttu. Reis

VÕISTLEJATE JAKS KÕIGE TÄHTSAMAD KLIIMA JA RADA.

— Denis Moissejev

Paremal: Rita Eiesland >
All: Kine ja Kari Eiesland

võttis aega 20 tundi, aga õnneks ei olnud liiga palav. Hobune oli kohale jõudes üsna väsinud. Tagasitee läks kiiremini – 15 tundi.

Millised olid võistlusmuljeid?

Ellen: Väga hästi organiseeritud võistlus ja kõik oli ideaalne. Ainult ilm on see, mille peale kellegi hammas ei hakka.

Kari ja Rita: Kõik inimesed võistlusel olid imetoredad, abivalmid ja professionaalsed. Korraldaja oli teinud kõik selleks, et nii inimesed, kui hobused ennast hästi tunneksid. Toit oli maitsev, elamine ja tallid võistluslal. Meile väga meeldis selline kompaktne üritus, kus kõik on ühes kohas koos.

Ainult ilm valmistas korraldajatele peavalu, veterinaarala oli väga mudane. Muidugi oleks parem olnud, kui päike oleks terve nädalavahetuse paistnud, aga tingimused olid kõigile ühesugused.

Denis: Minu meelest on võistlejate jaoks kõige tähtsamad kliima ja rada. Haanjamaal saavad mõlemad kõrge hinnangu. Eriti arvestades, kui hiline oli kevad sel aastal. Oli näha, et korralduskomitee oli näinud vaeva, et rada oleks võistlejatele ohutu ja nad saaksid teha ilusa esituse. Sel aastal olid kohal Norra ja Rootsi tugevad võistkonnad.

Milliste hobustega te Eestis võistlesite?

Ellen: Minu hobune Shah Nahim sündis 2002. aastal Rootsist Tjust Araber kasvanduses. Ostin ta eelmisel aastal ja võistlesime temaga kohe kaks korda 160 km kiirusega üle 18 km/h. Ta on minu seni kõige parem hobune, kuigi reisida on temaga raske, sest ta läheb stressi ega söö.

Kari ja Rita: KA Piaget Virkku on 9-aastane arabia ruun. Meie tallis

on ta olnud 2012. aasta jaanuarist. Selle ajaga õppisime üksteist tundma. Ritale on ta ratsutamiseks väga hea hobune, kuid tema maast ohjeldamine on raske, sest ta on liiga tugev. Sellepärast oli neil autasustamistseremoonial kõrvalabi vaja. Hobusele oli see teine CEI võistlus. Suvel loodame sõita CEI 2* võistluse. Sel hobusel on tugev iseloom, nutikust ja ma arvan, et

temast tuleb hea kestvuhobune.

Denis: Minu hobune Zero on 9-aastane doni hobune, kelles on 3/8 täisverelist. Ta on sündinud Budjonnõi-nim kasvanduses. Doni hobune on Venemaa Doni jõe Cossacki regiooni põhiline tõug, silmapaistva ajalooga. Et seda tõugu säilitada, nimetati kõik doni-inglise täisverelise hobuse ristandid budjonnõideks (ametlik tõu nimetus

Sharif Dana Mohamed

EESTI RAJAD ROHELUSE KESKEL OLID MEIE JAOKS JUSTKUI EKSOOTILINE VIHMMAMETS.

— Sharif Dana Mohamed

alates 1948). Zero on rahulik ja tasakaalukas hobune, kuid vajaduse korral jääb ta oma arvamise juurde.

Millega tegelete vabal ajal, siis kui te parajasti kestvusratsutajad pole?

Ellen: Vaba aega mul eriti ei ole, töötan üle 100% võimsusega, lisaks on mul kaks last (2,5- ja 4-aastane) ning neli hobust.

Kari: Olen omavalitsusäris ehitusinsener.

Rita: Kooliõpilane olen, mängin kooli bändis.

Denis: Enamuse ajast võtab töö. Moskvas on elu aktiivne: raamatud, kontserdid, reisid, töö Venemaa Ratsaspordiliidus. Muud eriti juurde ei mahu.

Pönevad võistlejad oli ka kolm noort araabia naist Araabia Ühendemiiraatidest (U.E.A.). Nendest üks, Sharif Dana Mohamed, kes sõitis Vello Kikase hobusel Byron, oli valmis meie lugejatele oma tausta avama ja muljeid tutvustama.

Dana: Kestvusratsutamisega hakkasin tõsiselt tegelema üheksa aastat tagasi. Minu teekond tõsise

ratsutajana algas 14-aastasena. See ei ole küll väga varajane noorus, kuid seda pühendunum ma olin. Alustasin ratsakoolis, kus sain selgeks baastarkused ja -oskused. Järgmisel kolmel aastal tegelesin takistussõiduga.

Siiski tundub, et kestvusratsutamine on minu suurim sportlik kirg, nii olen viimased viis aastat sellele pühendanud ja võidusõiduoskusi arendanud. Kõik õhtupoolikud mööduvad tallis, ratsutamine on mulle nii hobi kui sport.

UAE-s toimuvad kestvusratsutamistreeningud kõrberadadel. Kestvushooaeg algab oktoobri lõpus ja lõpeb märtsis. Mina olen osalenud kuuel hooajal (2009–2013). Esimesel paaril hooajal tegelesin kvalifitseerumisega ja kogemuste hankimisega. Viimasel hooajal oli mul võimalus parandada oma isiklike rekordeid ja võita kahed võistlused. Tulin esimeseks 120 kilomeetrisele Sheikh Rashid bin Hamdan Al Maktoum'i Karikavõistlusele ja 240 kilomeetrisele Sheikh Sultan bin Zayed Al Nahyan'i Festivalil.

Oma võidud saavutasin Seeh Al Salam Endurance Stables talli all, mille omanik on Sheikh Hamdan bin Rashid Al Maktoum ja mida juhivad treener Ali Al Muhairi. Meie treener on väga pika ja rikkaliku kogemusega nii hobuste kui kestvusratsutamise alal. Tema on see, kes on minu heade tulemuste taga. Tema nõuanded on taktikalised ja elulised, aitavad võistlustel etteotsa jõuda ning ma hindan neid väga kõrgelt.

Hoolimata viieaastasest kogemusest kestvusratsutamises, olid Põhja- ja Baltimaade meistrivõistlused minu jaoks senistest võistlustest täiesti erinevad. Mul oli siin võimalus õppida uusi kestvusratsutamisoskusi ja taktikat. Erinevalt võidusõidurajast kõrbes düünide vahel UAE-s olid Eesti rajad roheluse keskel, see on meie jaoks justkui eksootiline vihmamets. Sõitsin Haanjas 120 km traavliga. Ka see oli minu jaoks uus ja suurepärase kogemus. Võistlus oli hästi korraldatud, seda nii raja, veterinaaria, kui kõigi muude tahkude osas. **H**

Eesti kestvusratsutamise meistrivõistlused juunioridele peeti sedakorda päris uues võistluspaigas – Võrumaal Varstu vallas Kikkaoja külas.

TEKST: **KATRIN JUURVEE**
 FOTOD: **MIRJAM JAASKA, KATRIN JUURVEE**

KESTVUSRATSUTAJAD uusi radu avastamas

Ubajärve Rännaku nime kandnud võistlusel toimus juunioride heitlus meistritiitlile 67 km pikkusel distantsil, lisaks starditi vabaklassis 60 ja 80 km sõitudele, 41 km rajal oli kavas kvalifikatsioon ning tutvumisklassis tuli läbida 17 km.

Ratsavõistlus tõi vaiksesse kauni loodusega maanurka tavatut signat-saginat ning pakkus küllaga meeldejäävaid elamusi nii osavõtjaille kui kohalikele elanikele. Ürituse eestvedajaiks olid kaks kanget Lõuna-Eesti naist: Kaia Raidma ja Kati Truup. Ehkki mõte kodukandi teedele ratsasportlasi tuua oli Katil meeles mõlknud juba aastaid,

Rajameister Kati Truup ja tema hea kaaslane Roxanne.

vormus unistus konkreetseks plaaniks eelmisel suvel. Paganamaa Karika toimumise aegu pakkus Kati õomaja võistluste kohtunikule Malle Einastele ja korrapidajana ametis olnud Kalli Kalbrele, kes siis sealseid radu nägid ning rännakuvõistlust korraldama julgustasid. Läks nii, et ERL-i kestvusratsutamise mänedžer Katrin Liiv pakkus võimalust korraldada lausa tiitlivõistlus. Kati valmistas ette võistluspaiga ja rajad, Kaia õlule jäi muu organiseerimistöö. Mõlemad korraldajad istusid võistluspäeval ka ise sadulasse, kusjuures Kati ja tema hobune Roxanne läksid tutvumisklassis läbima oma elu esimest kestvusratsutamise distantsi.

Võistluspäeva hommikuks

Vasakult: Kairit Kalbre ja Nola, Kaisa Keerd ja Filly-Bella ning vastne juunioride meister Merilin Kalbre Baltimoril.

oli maha märgitud neli erinevat ringi, rajad kulgesid piki metsa- ja külavaheteid. Kaunist vaadet Ubajärve kaldalt said nautida pikemaid distantse läbinud võistlejad. Uut võistluspaika iseloomustab ennekõike see, et ruumi on palju: ratsutamiseks sobivaid teid on sealkandis rohkesti, stardi- ja finišipaik Mäeotsa talu maadel võimaldab paigutada avarale väljale kõik võistluste toimumiseks vajaliku alates hobuste hooldusalast kuni toitlustustelgini. Võistluste veterinaararsti Kätlin Leissoni sõnul oli tööd hea rahulik teha, sest ülevaatusala oli ruumikas.

29. juuni pilvisel varahommikul läks juunioriklassi meistri tiitli eest tulle üheksa võistluspaari. Tasavägisest heitlusest väljusid võitjatena Merilin Kalbre (EER) ja Baltimor. Hõbemedali teenis välja Kaisa Keerd (EER) Filly-Bellal ning kolmas koht jäi sedapuhku Berit Truutsile (LMRK) Amandaga. 60 km avatud klassi võitis Marja Salomaa (Nõo RSK) hobusel Super Pearl ja 80 km läbis edukalt

ainsana sellel distantsil startinud Kairit Kalbre (EER) Nolal.

Vastsel juunioride meistril Merilin Kalbrel jagub korraldajaile vaid kiidusõnu: rajad olid suurepärased ning võistlus hästi organiseeritud. Teistegi võistlejate arvates on sealset metsateed lausa rännakuks loodud – hea liivane pinnas ei lõhu hobuste jalgu. Rajal oli lõike, kus sai pikal sirgel mõnusalt galoppi sõita. Ubajärve rajal saavutati päris korralikud kiirused – isegi üle 24 km/h, mis on võrreldav kiirustega Dubais toimuvatel võistlustel. Tartu treener Egle Kalev märkis, et kergesti läbitav ja hästi märgistatud rada sobis eriti laste ja noorte hobuste esimeseks võistluseks.

Kohtunik Malle Einaste kiitis samuti radu: „Kui ka taevast sajab alla pussnuge, ei juutu nende radadega midagi, sest vesi imub ilusti maasse ja tee ei muutu vedelaks sopamülkaks.“ Võistlusraja seisukord vihmade ilmaga jäi sõitjal seekord proovimata, sest ehkki ennustati paduvihma, soosis ilmataat ratsu-

tajaid – terve päeva valitses mõõdukalts soe pilvealune ilm.

Üldist positiivset meeleolu rikkus aga mõne hooldetiimi käitumine. Autodega kihutamine kitsastel kruusateedel, mida mööda kulgevad ka võistlusrajad, seab ohtu nii võistlejad kui pealtvaatajad. Kohtunik ja korrapidaja tuletasid meelde, et hooldetiimi hooletu tegevus toob probleemi eeskätt võistlejale, sest tema on vastutav isik ning see võib kaasa tuua diskvalifitseerimise.

Pärast võistlust olid korraldajad väsinud, aga õnnelikud ja mõtlesid juba tulevikule: mida ja kuidas edaspidi veelgi paremini teha saaks. Ratsavõistlus meeldis kohalikele elanikele, kes rõõmuga kaasa elasid. Ka pakuti kohalolnutele müügiliks värsked metsa- ja talusaadusi. Loodetavasti õnnestub kestvusratsutajail peagi taas Varstu valla metsateedel mõõtu võtta.

Võistluse korraldamist toetasid Eesti Ratsaspordi Liit ja Helketmar OÜ, Ratsane OÜ, AS KET turbatööstus, Kalla talu peremees Toomas Keem ja hobusekasvataja Janika Jõgeda. **H**